

Wass Albert levelezése Szász Lóránttal

22 darab nélkülözhetetlen dokumentum, amely a nagy író utolsó tíz évének küzdelmeibe enged bepillantást, hitelesen, első kézből. Politikai hitvallás, a második felesége halála után megismert harmadiki feleséggel való kapcsolat, a családi ellentétek, a komoly anyagi nehézségek, a tisztos halálra készülés öntudata: mind-mind föllelhető ezekben a baráthoz és írótarshoz küldött levelekben. A két ember szoros kapcsolatát, barátságát és jogi megállapodásait kétségbe vonó nemtelen közlések miatt válik szükségessé a levelek újra közlése. Ek. Wass Albert levelesládája, Kráter 2008. TP.

1.

KIADÁSI JOG ÁTRUHÁZÁSA (Fontosabb kiemelések)

Alulírott Wass Albert (Route 1, BOX 59, Astor Park, Fl., 32101 USA) minden eddig megjelent vagy kéziratossá tett művem (próza, színmű, vers stb.) kiadási jogát átruházom SZÁSZ (ZAS) LÓRÁNT-ra és jogfolytonosaira azonnali hatállyal. (...)

Szász (Zas) Lóránt a szerződés hitelességének megállapításakor USD 5,000.00 (ötezer amerikai dollárt) számomra csekken átutal, amely kézhezvételénél a szerződés jogerőre emelkedik.

Wass Albert

Aláírás közjegyzővel hitelesítve 1989. december 11-én

(Újabb közjegyzői hitelesítések az átruházás valódiságáról 1991. szeptember 20.-án és 23.-án)

2.

Szász Lórántnak

1989. december 20.

Kedves Lóránt Öcsém!

Leveled az ötezer dolláros csekkel megérkezett, átvettem, köszönöm és a szerződésünk értelmében számlámra áttettem.

Aggódva remélem, hogy a Panamában lezajló események nem bátorítják föl a moszkvai „hardliner”-eket, hogy Gorbacsovot elcsapva lerohanják Magyarországot és egy újabb ’56-ot rendezzenek. Ugyancsak remélem, hogy Románia fokozatos elszigeteltsége végül is a Ceaușescu kormány bukásához vezet és erdélyi véreink megmentődnek ettől az újfajta Drakulától.

*Áldott ünnepeket és egy felvirágzó újesztendőt kíván, szeretettel
Albert Bátyád*

3.

Tornado–Damencia Kiadóvállalat, Budapest

1990. március 16.

Uraim:

tudomásomra jutott, hogy az Önök által kiadott Raffay: Trianon titkai című kitűnő könyvben egy hirdetés jelent meg, mely arról szól, hogy az én Funtineli Boszorkány című regényem hamarosan megjelenik az Önök kiadásában.

Ez az állítás sajnos nem felel meg a valóságnak. Bár igaz, hogy egy Damencia nevezetű úr engem többször is fölhívott telefonon az elmúlt esztendőben, én azonban telefonon is, levélben is tudomására adtam, hogy könyveim kiadására vonatkozólag szerződéselem van Szász Lóránt úrral, a West Coast Trading Company tulajdonosával, amit azóta ő átadott a Palwest Kft.-nek. Könyveim tehát, és ez a Funtineli Boszorkányra is vonatkozik, kizárólag csak a Pallwest keretében, vagy ennek a vállalatnak az engedélyével jelenhetnek meg.

Abban a reményben, hogy ezen elhamarkodott lépésük orvoslására nem lesz jogi akcióra szükség, maradok tisztelettel:

Wass Albert

4.

Szász Lórántnak

1990. március 23.

Kedves Lóri Öcsém!

Sajnos a „szabadulás napjai” számomra már elkésve érkeztek. Szó sem lehet arról, hogy útra engedjenek. Ez három orvos együttes véleménye.

Azt mondják: „majd jövő évben!” De én már tudom, hogy jövő év nem lesz, s ha lenne is, én már csak „ültömből” nézem a világot. Az erdőjárás, világjárás ideje letelt. Kívánok nektek jó szerencsét a szellemi felszabadulás útján. Segítsen meg, őrizzen meg az Úristen !

Solzenickint (helyesen: Szolzseynicint) nem ösmerem, így ezen a téren nem lehetek segítségetekre. Szitnyai Zoltán könyvét még ma postára teszem. Nekem már aligha lesz szükségem reá.

Szeretettel ölel

Albert bátyád

Ui: A Szitnyai-könyvhöz csatolok egy kis könyvecskét, amit jó régen írtam, meg is feledkeztem róla, most bukkantam rá véletlenül.

5.

Szász Lórántnak

1990. május 17.

Kedves Lóri!

Ezzel a levéllel egy időben feladok címedre egy könyvcsomagot, mely magába foglalja mindazokat a könyveimet, melyek első sorban kellene kijöjjenek odahaza. (Sok esetben megtakarítást jelenthet számotokra az is, hogy többet nem is lenne szükséges újra szedni, csupán fényképezni.)

Itt külön felhívom a figyelmedet könyveim egyikére: a Tizenhárom Almafára s annak folytatására, melynek címe Elvásik a veres csillag. Ennek az első kötetéből, vagyis a Tizenhárom Almafából ez az egyetlen megmaradt példányom, annak igazolására is, hogy ez

volt a legnépszerűbb könyvem és vendégeim rendre „fölszabadították” a többi félretett példányokat. Viselj erre a könyvre különös gondot. A Tizenhárom Almafa és ennek folytatása egyetlen humoros munkám, tehát hasznos lenne talán ezt hozni ki a jövő évi könyvnapra. Ami az anyagi dolgokat illeti, talán valóban célszerűbb lenne ebben az évben minden pénzt áthozni ide, hogy megmentődhessenek betegség okozta adósságaimtól, amiket a Blue Cross és Blue Shield nem fizetett.

Kívánok neked jó utat, szeretettel

Albert Bátyád

6.

Szász Lórántnak

1990. augusztus 28.

Szerzői jogdíj módosítás

Alulírott WASS ALBERT (54729 Cedar Crest, Astor Park, Fla. 32102) a West Coast Trading Co.-val (Szász Lóránt) 1989. december 11-én a „Kiadási jog átruházása” c. okiratomat módosítom azzal, hogy az általuk kiadott műveim példányszám utáni eladási árának csak a 6%-os (hat százalékos) részére tartok igényt... (...)

Wass Albert

7.

Szász Lórántnak

1990. augusztus 29.

Kedves Lóri Öcsém!

Huba fiam, aki a NATO-val van, egy hetet töltött Budapesten hivatalos minőségben. Két könyvesboltban is kereste könyveimet, de nem volt kapható sehol. A követség útján utána nyomoztatott és megtudta, hogy a terjesztést szándékosan mulasztották el. Tiszteletpéldányt se kaptam még. Vagyis: A Pallással becsapódtunk mindketten. (...)

Barátsággal köszönt

Albert Bátyád

8.

Szász Lórántnak

1990. november 8.

Kedves Lóri!

Köszönettel vettem leveledet és az 1,133 dolláros csekket. Valamint színes, szép, különös írásokat, vagyis verseket a megszokott vers-forma nélkül. Szépek, színesek, különösek.

Megakasztják az embert, mint fenyők szikár dárdái a tovaszaladó felhőket.

Amint régebbi levelemben írtam: a többi könyvem kiadását csak akkor kezd el, amikor arra alkalmas, megbízható kiadót találsz, vagy amikor a PALWEST (ha még él) alkalmas lesz erre. A százalékon nem akadunk meg, ha a kiadó megbízható és jól szervezett terjesztési hálózattal bír.

Az onnan érkező hírek sajnos nem a legjobbak. Amire számítottunk még nem következett be.

Zsidók uralnak mindent, ami pénzzel van kapcsolatban, úgy hallom, és akinek nem tetszik, amit csinálnak: az antiszemita. A szerencsétlenek még mindig nem tanultak! Félek, nagy vérontás lesz a vége, úgy Izraelben mint máshol. Szeretettel köszönt:

Wass Albert

9.

Szász Lórántnak

1990. december 18.

Kedves Lóri!

Leveledet a csekkel megkaptam, köszönöm. Betegeskedtem kissé, de már rendben vagyok újra. Szeretettel köszönt:

Albert Bátyád

10.

Szász Lórántnak

Kedves Lóri Öcsém!

1991. január 4.

Itt a cikk, olyan amilyen. Egy példányt elküldtem a Katolikus Magyarok Vasárnapjának, egyet Szebedinszky Magyarorságának, egyet a torontói Krónikának, s egyet vancouveri Tárogatónak. A többi a te gondod!

Szerencsés új esztendőöt kívánva, szeretettel:

Albert Bátyád

(Az utalt cikk feltehetően: Egy öreg magyar tünődései, ek. Krónika, 1961. február, uk. Wass Albert, a *Nemzetféltő* című kötetben, Kráter 2007.)

11.

Szász Lórántnak

1991. március 25.

Kedves Lóri!

Köszönöm a könyvet: minden versed aranyat ér! Ha csak az olvasók tíz százaléka megérti, amit mondasz: verseid valóban előbbre viszik ezt az önmagába belerothadt emberi világot. A Funtineli Boszorkány úgy látszik rossz kezekbe került. Jó lenne, ha a Kard és Kasza, az Ember az Országút Szélén meg a Hagyaték megjelenhetne odahaza, mert mondanivalóikra nagy szükség lenne otthon. Pusztaszeri László kérte februárban írott levelében, hogy lépj vele érintkezésbe ezzel kapcsolatban. Mivel kiadóm vagy, csak rajtad keresztül lehet kiadásról tárgyalni.

Otthon jártál: mi a véleményed a Magyar Hírekről s annak szerkesztőiről? (Dr. Pusztaszeri László és Balázs István)

Minden jót kívánva barátsággal köszönt:

Albert Bátyád

12.

Szász Lórántnak

1991. október 26.

Kedves Lóri!

Megtudtam, hogy Tollas Tibort ugyanúgy becsapták az otthon felszínre került csirkefogók, mint bennünket. Ő azonban már megnyerte a perét.

Egy hajdani jó barátom és kiadóm, Vörösváry István Torontóból, felhívott a minap és egy javaslattal jött elő.

Ő megjárta Magyarországot és rájött, hogy az ott lévő kiadók, de főként terjesztők valamennyien megbízhatatlanok, és nem is értenek a dolgukhoz. Ő, aki Márainak volt jó barátja és Márai rábízta minden írását, egy új módszerein dolgozik: Torontóban nyomtatná a könyveket és egy holland vállalat hajón nagyon jutányosan szállítaná Magyarországra. Ha beválik, az én könyveimet is rendre kiadná ezzel a módszerrel. A magyarországi terjesztésre egy külön vállalatot alapítana, vagy már alapított is, nem tudom.

Mit gondolsz ezzel kapcsolatban?

Mivel te vagy az „ügynököm” szerződésünk szerint, te lennél hívatva megkötni vele a vásárt.

Címe: Vörösvári István, 479 Spadina Road. Toronto, Ont. M5P 2W6

Erre vonatkozó tanácsaidat hálásan venném.

Szeretettel ölel

Albert Bátyád

13.

Szász Lórántnak

1992. június 19.

Kedves Lóri!

A Magyarok Világszövetsége mindeddig békén hagyott és alighanem ezután se zaklatnak, mert tudják jól, hogy véleményem szerint nem képviselik a magyarságot. Évtizedeken keresztül a kommunista „Magyarországot” képviselték csupán, s most újabban a „demokratákká” vedlett csirkefogókat, akik továbbra is markukban tartják az országot.

Pedig, bizony, nagy szükség lenne egy valóban magyar összefogásra, világszerte, mielőtt végleg felszívódunk ebben a nemzetközivé változó, nemzetközileg uralt és nemzetközileg elzüllesztett világban.

Hozzászólásodhoz gratulálok. Mindenben egyetértek veled. Sajnos aligha még sokra vele....

Szeretettel köszönt:

Albert Bátyád

14.

Szász Lórántnak

1995. január

Kedves Lóri öcsém!

Úgy tűnik, hogy mióta betöltöttem a 87-et az Úristen megelégette a velem való bajlódást. Rám nehezedik a betegség-gyöngesség, s ha nem élnék itt az őserdőben, azóta már régen abbahagytam volna ezt az életnek nevezett vesződést. Fényképet azért nem tudtam küldeni,

*mert nincs. Amint láthatod: a gépeléssel is bajom van már, pedig hetvenöt éve végzem.
Annyit tudok csak mondani: nem jó megöregedni, Lóri!
Sikert és szerencsét kívánok Neked még sok esztendeig, mert a szerencsétlen magyar népnek
igen nagy szüksége van reád, hogy nemzeté növekedhessen újra!
Szeretettel köszönt*

Albert Bátyád

15.

Szász Lórántnak

1995. június 1.

Kedves Lóri!

*Neked küldöm meg ezt a legújabb írásomat egyedül, mert ma Te állsz a legmagyarabb lap
élén. Az idő bizony eltelt fölöttem. Már az írás is nehezen megy, ami valamikor szinte magától
ömlött ki az írógépből. Sok benne a hiba is. Javítsd ki azokat, ha lehozod. De ha nem hozod
le, azért se haragszom meg. Az én időm eltelt, talán itt se vagyok már. Legalább is fiaim így
gondolkodnak, s lehet, hogy nekik van igazuk. Amint mondom: az én időm eltelt. Másoké ma a
világ. Te azonban még állsz, mint a sziklakő. Legyen Veled az Úristen.
Szeretettel ölel:*

Albert bátyád

(Az említett nagy jelentőségű írás *Magyar feladat* címen jelent meg a magyarok vasárnapja
1995. július 9-i számában, uk. *Wass Albert, a Nemzetföltő* című kötetben, Kráter 2007.)

16.

Szász Lórántnak

1995. december 29.

Kedves Lóri!

*Valami két hónappal ezelőtt kaptam Tőled egy levelet, melyhez mellékelteél egy ellened
irányított gyalázatos támadást.
Én azon nyomban írtam választ erre a támadásra, és azt megküldtem neked. A küldött cikk
azonban, tudomásom szerint, mind a mai napig nem jelent meg sehol, még a Vasárnapban
sem.
Ennek komoly oka kell legyen, azonban lenyelni se okos az ilyen támadást, mert ettől csak
tovább szaporodik: örvendenek, ha tudatnád velem ennek az okát.
Sikerekben gazdag újesztendőt kívánva szeretettel köszönt:*

Albert Bátyád (a vénember)

(A küldött cikk *Jó úton járunk* címmel jelent meg a Magyarok vasárnapja, 1996. január 14-i
számában, uk. *Wass Albert, a Nemzetföltő* című kötetben, Kráter 2007. A Szász Lóránt elleni
nemtelen támadást, amely az „un. Nemzeti újság” 1995. novemberi száma közölt, az idős író
utasította vissza az amerikai magyar íróársadalom képviselőjében. Részlet az írásból:
„Zas (Szász) Lóránt személyét ma már jól ismerjük mind idekint, mind bent a magyar
hazában, és így bármilyen ügyesen igyekezik is ez az alighanem jól fizetett szurkáló

„lekicsinyíteni” őt, akár mint magyart és akár mint költőt: sok sikere nem lesz. Zs Lórántot mint költőt mindnyájan ösmerjük, tiszteljük és becsüljük. *Tehetsége vitán felül áll. Mint magyart, szintén jól ismerjük. Nem csak „megmentette” a jóhírű Katolikus Magyarok Vasárnapját, de tovább is vitte azon a színvonalon, amelyen állt, büszke múltja alapján. Ezenfelül pedig mint „magyar politikai hírlapot” is kifejlesztette annyira, hogy ma már szószólója lett a magyar nemzeti gondolatnak.*

A gyalázatos támadás tehát valójában jót tett: tisztán látjuk, hogy kik a magyar nemzeti gondolat ellenségei, kik a hívei, és kik azok a szálnalmasak, akik még ma is „vacillálnak” a népi demokrácia és magyar nemzeti államrend megvalósítása között.”)

17.

Szász Lórántnak

1996. január

Kedves Lóri!

Igen, az említett számmal nagyon is meg voltam elégedve.

Hamarosan küldök újra egy írást – remélem. Utóbbi időkben kissé legyöngültem. Hiába, telik az idő. A vadászatról is le kellett mondanom, pedig az „tartotta bennem a lelket”. Nem a pisztoly kezelésével van baj, ez évben eddig 18 mókust lőttem le a madáretetőről, tizennyolc lövéssel. A baj a lábaimmal van: kezdik fölmondani a szolgálatot. A családdal is baj van. Nem tudják megbocsátani a fiaim, hogy újra megházasodtam. Rossz volt egyedül itt az őserdőben. Új feleségem félig francia, félig ír. Zenész. Orgonával tölti meg a vén házat, orgona szavával. Nyolc unokája van már neki is. A „gyerekek” azonban sok gondot okoznak. De hát ez az élet! Barátsággal köszönt

Albert bátyád

(A később megküldött kis írást feleltehetően Segítség magadon, Isten is megsegít címmel közölte a magyarok vasárnapja 1996. április 4-én, uk. Wass Albert, a Nemzetféltő című kötetben, Kráter 2007.)

18.

Szász Lórántnak

1997. január

Kedves Lóri barátom!

Ezt az „elkészt” levelet elsősorban azért írom, hogy a történelekről ne másoktól tudd meg a „rossz híreket”, hanem tőlem, egyenesen.

Szeptember 24-én, délben, gépkocsibaleset áldozata lettem. Egy másik kocsi belém szaladt. Úgy szedtek össze a mentők itt Astorban, és vittek is egyenesen az Umatilla-i kórházba. Én akkor csak félig éltem. Emlékszem, hogy nagyon fáj a fejem, különösen amikor összefércelték a fejemet (koponyarepedésem volt), fiaim egymás után érkeztek, halott-nézőbe, de ennek ellenére nem haltam meg.

Az orvosok szerint „szerencsésen” kaptam az ütések. Szerintük maradandó „bajom” csak az emlékező tehetséggel lesz, ami szerintük lassankint helyre billenhet úgy-ahogy.

Amint láthatod, a gépírás még mindég nehezen megy.

Elég az hozzá, bármit is mondanak az orvosok: túléltem ezt is, mint sok egyebet a háború során. Bajaim csak akkor kezdődnek, amikor odáig jutok, hogy újra elkezdhetek írni. Azt még nem tudom, hogy mi lesz akkor. De remélem a legjobbakat.

Itt kell még megmondjam, hogy feleségem, Marika, kezdetől fogva mellettem volt és harcolt a fiaimmal, kik azt tervezték, hogy valami (barátságosabb) bolondok házába tesznek. Így tehát

ittthon vagyok és itthon is maradok. Ha van időd, látogass meg, de telefonálj Marikának jó előre.

Barátsággal köszönt

Albert bátyád

19.

Szász Lórántnak

Astor, 1997. január 12.

Mindenkinek...

A velem kapcsolatos, mostanában terjesztett „hírek” cáfolataként közlöm, hogy Magyarországra való letelepedést nem kérvényeztem, tehát elutasítást sem kaptam.

Wass Albert

20.

Szász Lórántnak

Astor, Florida, 1997. január 18.

Nyilatkozat

Az utóbbi hetekben több újságcikk jelent meg a magyar sajtóban, azt híresztelve, hogy én kérvényt intéztem Magyarország mai kormányához, amelyben állampolgárságom visszaállítását kértem, mely állítólagos kívánságomat a magyar kormány visszautasította. Az igazság az, hogy én ilyen kérvényt soha nem adtam be, így annak visszautasítása se történhetett meg.

Wass Albert

(A Magyarok Vasárnapja részére küldött közlemény, de a lap akkor nem jelentette meg, Szász Lóránt közlése alapján)

21.

Szász Lórántnak

(1997. december vagy) 1998. január

Kedves Lóri!

Megdöbbenéssel vettem a hírt arról a piszkos üldözésről személyekkel kapcsolatban. Sajnos én már nem vagyok az, aki voltam. December óta rám nehezedett a világ. Ellenem fordult minden: egyik baleset a másik után. Egészségem megromlott, nem vagyok már jó semmire. De veled vagyok, s veled érzek, mint régen. Ha még egyszer írni tudok újra: úgy megdöngetem ennek a gyászba borult világnak a falait, mint régen! Szívem, lelkem minden jókívánsággal, szeretettel ölel még nyomorikán is:

Albert bátyád

(Az üzletemberként is kiváló költőt, lapszerkesztőt az 1997-es évben méltatlanul

hurcolták meg és zárták börtönbe, de az európai majd amerikai joghatóságok 1997 decemberére minden vád alól felmentették és kártérítési igényének is helyt adott az USA jogszolgáltatása. Wass Albert erre a meghurcoltatásra utal levelében. A Wass Albert körül ebben az időszakban történt eseményeket is részben magyarázza, hogy barátját és kiadóját bizonyos kérdések megtárgyalása végett nem érhetette el.

A levél dátuma nem egyértelmű, de a levél alapján következtetni lehet az időpontra.

Valószínű az 1998-as évszám, amikorra éppen rendeződött Szász Lóránt erkölcsi és üzleti tisztasága.)

22.

Szász Lórántnak

1998. január

Kedves jó barátaim!

Ezt a levelet azzal a kéréssel küldöm, hogy annak tartalmát, egy hirdetést, közöljete le, ha lehet. Nem az a baj, hogy átestem a kilencvenedik évemen, hanem az, hogy látásom meggyöngült, s már járni is alig tudok. Ezekből a meghirdetett könyvekből igyekszem egy kis pénzt összekaparni itt a vadonban, ahogy lehet.

Mindanniatokat barátsággal köszönt az erősen megöregedett

Wass Albert

